

“L'únic castellà que Cervantes va voler que passés com a icona mundial és un boig”

Autor: Carles Batalla

Data de publicació: 19-05-2015

En Carles Batalla entrevista llargament En Jordi Bilbeny i parlen sense cap mena d'embuts sobre la censura espanyola aplicada a la història de Catalunya i les seves conseqüències a l'hora de percebre la realitat sense distorsions ni infantilismes crònics.

Trenta anys de recerca han dut aquest filòleg i escriptor a defensar la catalanitat de l'autor del Quixot i la d'En Cristòfor Colom. Aporta documents, dades i proves que xoquen contra “el jihadisme historicista” del nacionalisme espanyol, creador del discurs històric oficial i format pels qui “ordenaven afusellaments massius i sentències de mort” durant el franquisme.

Estudiós o curiós de la història, que descriu com “una manera de prendre consciència”, En Jordi Bilbeny (Arenys de Mar, 1961) acumula tres dècades investigant i aplegant dades i proves. Aquestes dades i proves l'han portat a afirmar la catalanitat d'En Colom i d'En Cervantes, així com l'atribució de l'autoria del Lazarillo de Tormes a En Joan Timoneda. No té la veritat absoluta, però, en d'altres països, uns descobriments de tal magnitud originarien, pel cap baix, un debat seriós i plural, i no pas una allau de crítiques i insults com els que ha rebut. Els seus detractors s'han estimat més fugir d'estudi atacant la seva ideologia abans d'endinsar-se en el fons de la qüestió. I és que és més fàcil refugiar-se en la comoditat i covardia dels prejudicis que acceptar alguna cosa que obligui a canviar unes icones intocables, car és més confortable viure en una realitat paral·lela o en un còmic. Només a un energumen el pot molestar que En Colom o En Cervantes fossin catalans. En qualsevol cas, per desmentir En Bilbeny es requeririen proves feaents, fruit d'una investigació sòlida i llarga.

Les seves teories i obres han topat també amb la censura i el silenciament “de l'historicidi dels jihadistes”; és a dir, el de l'establiment espanyolista, “dels qui ordenaven afusellaments massius i sentències de mort”. O sigui, dels guardians d'un sistema basat en la manipulació i distorsió que, des del pensament únic i l'Espanya monolingüe i

monocultural (només Espanya és nació, país i pàtria), difonen, contaminen i eleven a dogmes de fe autèntiques mentides i barbaritats, com és ara que Catalunya mai no fou independent sinó un simple comtat, que Companys va ser un colpista, que el català és un dialecte inventat fa quatre dies per anar a la contra i que mai no va ser prohibit. O la vergonyant i frívola comparació del soberanisme amb el nazisme, una afirmació que cap historiador mínimament rigorós pot sostenir.

“La polèmica és només per als desinformatats”, assegura En Bilbeny, que canalitza el seu pensament i acció dins l’Institut Nova Història. Ara, els oportunistes dels fòrums, en el seu afany de gaudir dels cinc segons de glòria de què parla Warhol, tenen barra lliure per desqualificar En Jordi Bilbeny o l’autor d’aquesta entrevista i dedicar-los frases com “Catalunya no és una nació”, “Pompeu Fabra va ser un químic ficat a filòleg”, “què posa al teu DNI?” o alguna altra perla intel·lectual (la realitat s’imposa a la paranoia, aquest és el missatge del Quixot, segons En Bilbeny). Però cap d’ells no s’ha dedicat a investigar ni una mil·lèsima part del temps que ell hi ha invertit. I si l’insulten, que recordin que el Codi Penal és vigent.

Es pot alhora ser historiador i imparcial? O és impossible i és com demanar a un periodista que sigui neutral?

Evidentment, es pot ser historiador i tendir cap a la imparcialitat. Has de tenir clar que no pots explicar amb plenitud uns fets només amb un paper, un retaule i una moneda, però tampoc el fet de tenir només això no t’ha d’impedir de poder esbossar l’explicació d’uns fets. Però tu saps que aquests fets milloraran quan trobis dos papers, dos retaules i dues monedes. Finalment, el que pot passar és que quan trobis cinc papers, cinc retaules i cinc monedes canviï radicalment la visió que t’havies construït amb mig paper, mig retaule i el cantell d’una moneda. Els humans tendim a l’objectivitat en la mesura que ampliem la nostra percepció de la realitat posseint una quantitat més gran d’informació. Després de 25 anys de recerca sobre un període molt puntual de la història de Catalunya i d’haver consultat molta informació, puc dir que sóc més objectiu que molts d’aquells qui pontifiquen a l’entorn de la pròpia objectivitat.

El risc és que alguns historiadors només volen cercar i trobar uns documents per corroborar la seva visió preconcebuda: anar a buscar allò que confirmi el seu apriorisme i prejudici i puguin ser tendenciosos.

Ben cert, però és legítim. És el que fa tothom. Nosaltres ja sabem el que és la història construïda. Jo, per exemple, he passat per la universitat. A l’hora de construir un discurs, de vegades hom el pre-fabrica. Efectivament, es pot interpretar el món a través d’un paper. Ara bé, a mesura que tens més informació, és honest adequar la teva interpretació a les noves fonts o, més ben dit, la nova interpretació ha de ser un reflex de la nova informació que va apareixent. El que no pot ser és que algú que només amb un paper, una moneda i un retaule crea un dogma al voltant de la interpretació que d’ells en fa, digui que els qui hem consultat 300 monedes, 5.000 retaules i 2 mil·lions de documents tenim una visió prefabricada. La nostra visió ha anat evolucionant i creixent al llarg de la investigació. Però quan ja hem aconseguit que aquesta visió sigui prou àmplia, aleshores sí: una nova moneda o un fragment de moneda poden donar un gir copernicà a la nostra investigació. I nosaltres estem en aquest punt. Un pot trobar un document que culmini 30 anys d’investigació sobre una biografia adulterada fruit de la censura, de la manipulació, de la Inquisició i de la voluntat de l’Estat de distorsionar... Aquesta nova dada hauria de fer capgirar tota la informació que teníem abans. És talment com l’investigador d’un crim que ha anat seguint unes pistes i arriba a una via morta i llavors rep una trucada i s’entrevista amb gent que té una visió diferent dels esdeveniments. Pel que fa a mi, a les meves recerques no parlo de la meua ideologia, ni de la meua manera de vestir, malgrat que hi hagi gent que ho aprofiti per criticar-me, sinó que parlo de la documentació que jo aporto –i ningú no ha dit que jo l’hagi escrit o manipulat mercès un mitjà del segle XVI per tal que ara aparegui--. És informació que ha estat menyspreada per aquesta visió distorsionada dels historiadors oficials, que miren només en una sola direcció. En el món actual, la informació surt en totes direccions.

O sigui, que arriba un moment en què tot depèn de l’honradesa personal de l’historiador per rectificar i adonar-se que, baldament vulgui anar per una via, la realitat el pot menar devers unes altres o cap a la contrària.

I de prou humilitat. Això és el que fa qualsevol escalador: avui no hi ha les condicions per continuar, doncs ens aturem. O, si ens pertoca dormir a mig camí, doncs hi dormim per comptes d’avançar o seguir la ruta B. L’historiador no pot tenir una visió prefabricada, però sí que li cal dotar-se d’una línia d’investigació, que a la llarga depèn de la seva capacitat intel·lectual d’ampliar-la, de donar-li pregonesia, de nodrir-la amb noves aportacions... Segons com ho veig, els qui m’acusen de fonamentalista i d’inventar-me la història només disposen d’un document, del cantell d’una moneda i de les restes d’un retaule reproduït deu mil cops. En canvi, jo i els meus companys tenim un tresor en monedes, en pintura i en papers. Doncs això els historiadors oficialistes no ho volen veure! I ho justifiquen dient que ens ho inventem! Aquesta actitud és jihadisme historicista. Estem dirigits pel jihadisme dels historiadors que han convertit la ciència històrica, que es fonamenta en el rigor i el mètode científic, en dogma i en una fe intocables. I dic això amb totes les sacrosantes excepcions que hi hagi, que són moltes. Unes excepcions que, malauradament, no pinten res en la història del pensament modern i en la historiografia recent.

Hi ha de tot. Vejam: la majoria de narracions històriques que consultem estan fetes per homes al servei d'uns monarques i d'un estat. I si saps que si els autors d'aquestes narracions no fan encaixar tots els components que ha de contenir una història perquè sigui oficial, aleshores els persegueixen, se'ls queden la biblioteca i els confisquen la casa. Cal llegir-ho tot entre línies. Quan un historiador parla, posem per cas, de la degollació dels Sants Innocents, s'ha de pensar què vol dir a nivell ideològic, polític, ètic... No està parlant estrictament dels Innocents de la Bíblia. Quan un pintor pinta David venent Goliath, cal saber que aquesta és la manera amb què un pintor del segle XVI podia expressar moltes coses. No només la seva fe. O és que En Velázquez, En Colom o En Lleopard no tenien ideologia? Eren persones profundíssimes i opinaven de tot! I no havien de tenir ideologia política? Això només s'ho poden creure els nens de bolquers. Aquesta gent, en un món en què dir el que pensaves et podia costar la vida, ho havia d'explicar tot per mitjà de faules. És a dir, 'un pastor troba una pastora en un país llunyà...'. Tot descontextualitzat. Però el lector àvid de missatges ja sap llegir entre línies. ¿O és que l'Estaca d'En Lluís Llach és una obra per a llenyataires? S'ha de ser molt conscient de tot això. Tanmateix, sembla que no en som prou. Em va sorprendre molt que en un segle XV (i XVI) ple de revoltes, de lluita per la recuperació econòmica, de persecució dels jueus, de l'intent d'assasinar Ferran el Catòlic, de la lluita pel poder a les Índies i de la persecució de les bruixes, es fessin novel·les en què un pastor trobava una pastora: és a dir, que es fes novel·la bucòlica. En realitat, aquí el que hi ha és política pura i dura. I ja és hora que, com que ara oficialment ja no et maten ni tampoc t'engarjolen ni et torturen, puguem interpretar les coses com creiem que es van esdevenir. Ja no fa falta fer-se el beneït, ni parlar dels àngels ni del bastó de Sant Josep ni del sexe de la mare de Déu, sinó parlar amb profunditat de la realitat. I si a algú això l'emprenya perquè encara viu en un còmic, doncs em sap greu, però jo no renunciaré a donar informació.

A la història li manca l'element empíric i comprobable, propi de la ciència per poder ser més creïble?

No li manca: la història el té.

Però cap ciutadà sense un mínim de rigor no gosaria qüestionar o rebatre teories matemàtiques, fórmules físiques o coneixements d'enginyeria aeroespacial, cosa que sí que passa amb la història, disciplina en la qual tothom sembla tenir llicència per ficar-hi cullerada...

Exacte, si en un cafè ple de gent preguntes què en pensen de la teoria de la relativitat, tothom també hi dirà la seva. Però, si es tracta de la circulació de la sang o del protó en relació amb el neutró, aleshores ja no. Ara bé, hem de diferenciar una tertúlia de cafè o un debat entre amics, de les raons, dels documents, de les citacions i de les referències arqueològiques que intervenen en un debat historiogràfic seriós. Vladimir Propp té un llibre magnífic sobre els fonaments històrics del conte meravellós: tot el que semblen contes a la vora del foc té un rerefons històric ben explicat i contrastat. No hi ha un Propp a cada poble. Hi ha un home que es passa la vida aplegant tota mena de contes i pot donar una explicació científica d'un relat fet de llegenda. Jo m'he passat tota la vida aplegant informació sobre alguns punts concrets de la història, de manera que puc opinar des de la perspectiva del rigor. La historiografia, sí que és una ciència, però una ciència massa sovint mal usada per historiadors fanàtics: uns historiadors que serveixen ideologies competents o el seu propi ego, perquè la majoria no defensen els documents o el relat històric, sinó la seva posició, una posició que es veu que els permet fer dictàmens sobre un relat històric concret... Com un director de tesi que vaig tenir. Li van picar el crostó sobre la meua recerca i em van treure de la universitat. I ara diu que jo no tinc cap mena de criteri, que sóc un exagerat. ¿Com pot un home canviar d'un dia a l'altre? Doncs, per les pressions i coaccions. La historiografia no hauria de parlar de suborns, coaccions o amenaces de mort, sinó de documentació. I d'això, a hores d'ara, és del que menys se'n parla. Disposem-nos a analitzar aquest document: es a dir, de si me l'he inventat o falsificat. O fem un estudi nou perquè estan apareixent moltes coses. El que no pot ser és que dictaminis només amb el cantell d'una moneda, mirant pel forat del pany, una església romànica i havent aconseguit un fragment d'un manuscrit del segle X. Això no és la història de la humanitat, per bé que quatre jihadistes ho diguin i acusin d'heretge o d'independentista tota la gent que pensa d'una altra manera. Hem de mirar de dotar allò que estem fent de mecanismes de rigor científic, de mètode i d'una espècie d'honestedat i probitat intel·lectuals. M'acusen de tot, i quan ho lleigeix no sé de qui parlen, no m'hi reconec. Em diuen que no tinc informació, que no he estat als arxius, que barrejo la recerca amb ideologia. Com si un espanyol o un francès no ho fes quan fa història o història de la literatura! Tots els seus prejudicis ens els atribueixen a nosaltres! Ara bé, la documentació és la que és. En un editorial on vaig escriure fa poc, deia que, per molt que insulteu, la documentació no canviarà. Això sí que és ciència-ficció!

La història l'escriuen els vencedors de les guerres. Com i quan pot irrompre la versió dels perdedors i fer-se audible?

Aquest és el repte i el perill. Els vencedors no estan disposats a acceptar la versió dels perdedors. Aquí hi ha hagut moltes guerres, com la dels Segadors, la del 1700-1714, la guerra franquista... ¿I tot el patiment acumulat ha de servir

perquè la versió dels exterminadors triomfi sobre la versió dels vençuts? No, de cap manera. Això està clar. La Universitat de Granada va estar a punt de donar les proves de l'ADN per confirmar que En Colom era català... I al final, no. Al final va resultar que era un 50% català i un 50% italià. Com és això? S'assembla a allò de les dues mares que deien que un fill era seu i el rei Salomó va aconsellar de tallar-lo pel mig per fer evident la psicologia de la mare autèntica. Si actuem així, no hi ha debat intel·lectual: això d'un 50% no és científic. Ara cal debat. Però no es mullen. Això no és seriós.

A què et refereixes quan parles d'“historicidi” i quines són les perversions, manipulacions i intoxicacions més greus que s'han comès en explicar la història de Catalunya?

Historicidi és una paraula que em vaig inventar. Es parla d'homicidi, parricidi, genocidi..., però l'historicidi és una de les agressions més evidents que hi ha: tenim un relat històric pervertit, cremat, segrestat, violat –perquè es viola la integritat del discurs–. A més, es canvien els autors, els continguts dels llibres i les localitzacions i es tradueixen les obres fins que en desapareix la història. El fet que Catalunya sigui una nació vençuda des de fa anys a mans del Vaticà, de l'estat francès i de l'espanyol, li ha fet perdre els elements més identificadors de la pròpia història, que són fets, per bé que en el fons són més aviat un discurs. Els terapeutes, psicòlegs i psiquiatres diuen que en funció dels discursos que emprem, tenim una percepció de la realitat i a partir d'aquesta percepció gaudim d'una integritat com a persones. Pots ser una persona trista, una persona eufòrica o carregada d'autoodi o generosa, constructiva, autosuficient, autocomplaent... Tot en funció dels relats que rebem. Si els catalans només rebem els relats de la Pesta Negra, la Decadència, de la derrota dels Segadors, de la derrota del 1714 i del genocidi franquista, si la teva gloria és parlar del cap d'En Moragas, malament rai. Hi ha més coses a banda de la caiguda de Barcelona. Està prou bé que se'n parli, però Catalunya no comença ni acaba amb la derrota de Barcelona. Als historiadors oficials ja els va bé aquestes derrotes. Diuen ‘vam sortir de la Decadència i arriba el 1714’ i s'ha acabat i no cal parlar de res més. Resulta que en tot aquest llarg període que va del segle XVI a començaments del XVIII ningú no escriu, ningú no pinta. I continuen: ‘Després de la derrota del 1714 i fins a Verdaguer no hi ha res més. Per tant, ja no és menester pensar ni investigar’. És gravíssim. Nosaltres, el que volem és transformar la consciència i els relats perquè és a partir dels estudis i les teories que es va creant un discurs contra l'historicidi. Aquest historicidi ha estat perpetuat per tal que vegem el món des de l'etern autoodi i des de la tristesa i la incapacitat intel·lectual, per tal que no actuem, per tal que diguem: ‘com que mai no hi ha hagut res, aquí, doncs, no cal investigar’. En un programa de televisió parlaven de les Drassanes de Barcelona i els experts deien que creien que les Drassanes pertanyien a la segona meitat del segle XIV. Ara bé, s'hi van fer excavacions i les Drassanes que coneixem es van anar ampliant i ampliant. Aleshores, els historiadors oficialistes arribaren a dir que segurament el port de Barcelona i Catalunya va tenir algun tipus de relació comercial amb el nord d'Europa que no ens ha arribat. Però si fa 150 anys que parlem de la participació de Catalunya a Amèrica! En canvi, ells continuen amb aquest fonamentalisme, negant-ho tot. Els surt una nova prova i, en lloc de dir ‘ara tenim la prova que aquí hi hagué un comerç brutal amb Amèrica que no han destruït’, doncs no! I mira que potser comerciàvem amb els esquimals i no n'ha quedat rastre! Això passa després de segles d'historicidi: pateixes una incapacitat de pensar segons el propi criteri i fas servir mecanismes de ficció per justificar una realitat que ha esdevingut tabú. I els catalans vivim en una mena de tabú congènit que s'ha anat passant de pares a fills: ‘No diguis res d'autèntic perquè rebràs, no diguis el que ha succeït perquè rebràs, no et fiquis en política perquè rebràs, no siguis independentista perquè rebràs, no toquis el sistema judicial perquè rebràs’. Al final, ens hem creat aquest món de ficció que només va bé per viure en un còmic. La quotidianitat ens demostra contínuament que vivim en un còmic, mentre que l'aportació de noves dades, per comptes de ser emprada per reconstruir el passat, s'adapta a aquest còmic, amb la qual cosa el còmic es torna més grotesc.

Una de les acusacions més habituals i grotesques de l'espanyolisme ranci i desinformat és que Catalunya mai no va ser independent, sinó una cosa així como una mena de comtat. Cóm ho refutaries?

Això no cal demostrar-ho. En primer lloc, quan algú escolta alguna cosa que no concorda amb les seves idees, aquest ha de tenir una mica de cintura futbolística. Si algú no sap que Catalunya és una nació, és que aquesta persona no té la informació correcta. A més a més, que som una nació, en el fons no ho dubta ningú. Es podria fer una enciclopèdia sencera amb personatges de tot el món –entre ells escriptors castellans o tinguts per castellans– que parlen de Catalunya com a nació. Per exemple, En Cervantes, que parla de la nació catalana com ‘la nació que per la seva generositat s'avança a totes les nacions del món’. Per ell, si hi hagués una lliga de nacions, al capdavant no hi hauria Castella ni Espanya, sinó Catalunya. Es pot cercar la referència. Catalunya es una nació malgrat els teoritzadors anticatalans i tots els catalanistes carregats d'autoodi –indocumentats la majoria d'ells–. Enlloc del món la indocumentació és un argument. El problema que tenim els catalans és que estem tan avesats a la manca d'informació, que hem confós la desinformació amb arguments de pes per construir un raonament. Els raonaments es construeixen amb raons. Però també es poden construir amb ficcions i en pots fer pel·lícules i novel·les. Hi ha tants novel·listes i poetes a Catalunya, que ens creiem que Catalunya és una novel·la o un poema. Això ha fet que molts literats hagin dit que els meus estudis són una ficció, quan són ells els qui en fan. Jo no m'invento res. Els meus

estudis estan documentats. Quan penso que alguna cosa és conjecturable, no puc dir ni que sí ni que no. Vivim en aquesta ficció que ens han creat: en el moment que trobem un raonament de pes, doncs resulta que aquest ha de ser fictici! És difícil donar dades sobre la formació de la Nació Catalana, perquè això suposaria crear una debacle intel·lectual, però la majoria d'historiadors oficials diuen que des del 987 fins al 1714 Catalunya va ser una organització política diferenciada d'unes altres, amb un discurs, una literatura i un dret propis, amb institucions pròpies, amb estructures d'Estat, amb monarques propis, que es poden dir d'Aragó. Ferran el Catòlic s'anomenava rei d'Espanya, però això no significava que no fos rei de Catalunya, de Castella, de Mallorca, de Granada, de València, d'Aragó, de Navarra i de Sicília. Era rei d'Espanya perquè abans era rei de tot això. A cap arpeglat amb una mica de criteri se li acudiria dir que Ferran el Catòlic no era rei de Catalunya perquè era rei d'Espanya. Els reis d'Aragó són reis d'Aragó nominalment, però són reis efectius d'Aragó, Catalunya, València, Mallorca... La majoria d'historiadors que no veuen això han estat educats en el franquisme, fins i tot hi ha federalistes, catalanistes, autonomistes i independentistes que diuen que Catalunya mai no ha estat un regne, quan tenim desenes i desenes de documents que ho testimonien, però ells segueixen aquesta inèrcia franquista segons la qual no som una nació perquè Espanya és una nació i no som un regne perquè Espanya és un regne. I això es va perpetuant, perquè, si vols estar bé amb la quota de poder que et permet estar bé, no ho pots canviar: topes amb la nació espanyola i el regne espanyol. El català és una llengua, però fins fa quatre dèies era considerada un dialecte del castellà. He conegut estrangers que em preguntaven si el català era dialecte del castellà, talment com fa poc a França es deia que totes les llengües eren dialectes del francès. I a Itàlia, gent culta, com escriptors i polítics, deia que existeix l'italià i els dialectes. I es queden tan amples. Aquí hi ha un problema de formació dels que no entenen la realitat.

I la realitat és una altra.

La realitat és que des de temps immemorials Catalunya es constitueix com a nació. És abans del segle IX, però aquest segle és agafat com una cosa simbòlica. El 1987 es van fer actes per celebrar el mil·lenari de Catalunya, però això és mentida. Catalunya té més segles i es poden resseguir documentalment, però no volem fer-ho perquè entràriem en conflicte no només amb el regne d'Espanya, sinó també amb la República francesa, una altra de les entitats manipuladores i distorsionadores del nostre passat històric. Per no entrar en conflicte, documentalment Catalunya celebra aquesta conformació nacional del 987, però hi ha rastres anteriors sobre la llengua i nació catalanes. El problema és que aquesta antiguitat entra en conflicte amb la història francesa. França té el lema 'igualtat, llibertat, fraternitat'... Amb tot i això, l'estat francès no és pas una ONG, no és la mare Teresa de Calcuta! Tots els estats moderns s'imposen a d'altres realitats nacionals, a unes altres cultures, les desintegren i acaben conformant una nova unitat. I si no hi tens res a perdre, com ara jo, no tens cap por a dir el que veus i el que penses. La gent de fora no és tonta, ja veu que Catalunya és un país. Una altra cosa es passar-se al bàndol de qui intenta sortir del pou. Això demana un esforç personal i una voluntat gran, perquè davant del conflicte et quedes al bàndol guanyador. Els arguments que els estats exterminadors han inoculat es troben per tot arreu, però entendre la perspectiva de les dones violades ja costa més. La ment funciona per uns esquemes. Per exemple, veus que molts sudamericans que haurien d'entendre la nostra realitat, perquè van ser colonitzats i molts dels seus avantpassats hi van deixar la pell per independitzar-se d'Espanya, però ara vénen aquí i volen viure en un país colonitzat. I no s'entén.

El màrqueting espanyolista ha estat tan infame com persistent i eficaç...

Això és el que hi ha. Però si els espanyolistes volen que Catalunya sigui una autonomia d'Espanya, doncs que també ho sigui Argentina, Cuba, Colòmbia o Mèxic. Per què els espanyolistes no ho reivindiquen? Els sonaria grotesc perquè són països independents d'Espanya, amb una relació normal amb Espanya i duen els mateixos gens i parlen la mateixa llengua. I nosaltres, que tenim una altra cultura i una altra llengua, no podem ser independents? Hem de ser una autonomia fins a la fi dels temps, fins que vingui l'Harmagedon i fins que els àngels celestials ens ho diguin? Alguna decisió podem prendre mentrestant. Alguns espanyolistes s'haurien d'adonar d'aquest contrasentit, que valorin la nova informació i no la que els han inoculat de menuts. D'aquesta manera seran més lliures i amb més capacitat pròpia per discernir i prendre decisions personals. Demanem que les consciències siguin remogudes.

Espanya és un concepte de quin tipus?

Un concepte geogràfic, emocional, polític, religiós... Espanya ja existia a l'època dels grecs i romans: deu tenir 5 o 7 milions d'anys... Però no era l'Espanya del PP. Els homes tenim ics milions d'anys, però no som els mateixos. Hispània, ja te la trobes en les cartes de navegació gregues i romanes. Quan Cató hi porta els seus exèrcits per reduir els ibers, ja es parla de la revolució dels hispans, no pas dels castellans.

El problema és que s'ha reduït Espanya a Castella.

Això ja demanaria un debat sencer: què és Espanya? Què és Catalunya dins d'Espanya? Què és la Corona d'Aragó?

Què és Castella? S'ha confós Castella amb Espanya. I quan es parla de les conquestes dels espanyols a Grècia, ens trobem que d'aquests espanyols només n'hi ha de catalans: són les conquestes dels almogàvers de què parlen En Desclot i En Ramon Muntaner. Potser hi havia algun castellà, allí, però la conquesta, la llengua, les lleis, les banderes... tot és català. Quan es parla dels reis espanyols a Nàpols, aquests reis són reis catalans. Els Trastàmara ja eren a Catalunya a principis del segle XV, però no eren anomenats així. Per exemple, Alfons IV no es deia Alfons el Trastàmara sinó Alfons d'Aragó. I el mateix s'esdevé amb Ferran d'Aragó i Frederic d'Aragó. "Trastàmara" és un dels molts títols que tenien. I aleshores els historiadors espanyols diuen: 'Goita, allà hi ha un títol de Castella. Doncs són els castellans d'Itàlia'. No. Els reis espanyols a Itàlia són catalans i els papes espanyols d'Itàlia són papes catalans: són de València. Però en aquella època, la de l'Espanya del segle XV, el Regne de Nàpols no era una autonomia de Castella, sinó un regne independent i vinculat als reis de Catalunya i entre tots conformaven la Nació Catalana. Així mateix, a Roma els papes eren anomenats catalans. Això es pot resseguir. I encara cal fixar-se en un altre fet: que una cosa és l'Espanya del PP, com he dit, i una altra l'Espanya de Ferran el Catòlic, la de Martí l'Humà o l'Espanya de Jaume I. Espanya ja existia, però no es l'Espanya ni del PP ni la de la COPE.

La denominació Països Catalans té una base real?

És una denominació basada en la llengua, però rere seu s'hi amaga una actitud de perdedors i, a més a més, és reduccionista: la de 'salvar si més no això'. Jaume I mai no va ser rei dels Països Catalans: per començar, va ser coronat a Saragossa. Ell mai no va pensar que l'Aragó no formava part del seu patrimoni. A més a més, tots els avantpassats de Jaume I van ser reis de nombrosos comtats de la nació occitana. Per què, doncs, reduïm el país a la llengua? Pere I, quan veu que els seus estats quedaven afectats pels bàrbars francesos, vaticans i germànics, posa dempeus les seves tropes i la gent l'aclama com a rei i no pas com a comte de Barcelona. S'ha de ser rigorós. Ja sé que ens incomoda, però hem de dir-ho, perquè, si no, estem ajudant a ampliar el còmic. Els reis catalans eren reis d'uns territoris en què es parlava aragonès, basc, occità, català, sicilià, àrab, hebreu, napolità i sard... Aquest territoris els havien adquirit ja sigui per conquesta, per relacions econòmiques o per vïncle matrimonial... Cap d'ells no va pensar que només volia ser rei dels súbdits que només parlaven català, ni tampoc que el territori d'aquests havia de ser anomenat Països Catalans. El concepte de Països Catalans és, hi insisteixo, una posició reduccionista, dèbil i perdedora. És un intent erroni de salvar el país. Els espanyols no diuen pas que Espanya només la formen els territoris on es parla castellà... Per què ens volem fer perdonar fins a aquest punt? La denominació Països Catalans és fruit d'un moment determinat per salvar els mobles, però, a mesura que s'amplia la consciència històrica, ho hem d'explicar bé. Hem d'explicar que la Nació Catalana incloïa també aragonesos, navarresos, occitans, bascos, hebreus, àrabs, sards i napolitans. Malauradament, per alguna mena de subterfugi que no hem controlat, tan sols una seguit de fatxes defensen, paradoxament, la integritat de la Nació Catalana –que ells anomenen Corona d'Aragó--. Ho fan quan es troben als congressos de la Corona d'Aragó, que és l'únic lloc on es debaten temes que abasten la Nació Catalana sencera. Bé, d'acord: l'anomenen 'Corona d'Aragó', però la Corona d'Aragó és només un títol nominal per referenciar la Nació Catalana. I, en això, estem perdent pistonada. Hauríem de ser més agosarats per dir que la Nació Catalana no és només el Principat de Catalunya i la Vall d'Aran, sinó que la Nació Catalana és una nació que està dividida en estats diferents i amb constitucions, regnes, virregnats i jurisdiccions pròpies. I aquesta seria la manera més pròpia de designar el nostre país. En Josep Guia ja ho va dir als anys 80: "És molt senzill, digueu-li Catalunya". I aportava argumentació històrica per dir que això de Nació Catalana o de Catalunya per a tot el territori sencer no ens ho hem inventat, sinó que tenim documents antics que avalen el terme 'Catalunya' o 'Nació Catalana' en sentit ampli i per damunt del de Països Catalans, que només és, com deia, una vinculació lingüística.

Què et sembla que hi hagi gent que tingui la barra de comparar el sobiranisme amb el nazisme?

Es el mateix de sempre: l'estratègia de l'exterminador. A ningú li passaria pel cap quan està degollant un pollastre dir que el pollastre és nazi perquè la sang el taca. Vejam: no ens confonguem. Aquesta estratègia està molt ben explicada al Quixot: és la història d'un hidalgo castellà, que per culpa de la informació que ha rebut, ha enfollit. Aquest enfolliment li suposa veure la realitat només a partir de la seva paranoia. I als segles XVI i XVII ja hi ha intel·lectuals que t'estan dient que hi ha una mena de gent que pul·lula pel món creient-se les seves mentides, que ha embogit i ja no veu la realitat. En qualsevol país del món els ímputs, les forces i energies alliberadores passen per tenir un estat propi. Ningú acusa l'Argentina de ser un estat nazi per haver-se alliberat d'Espanya. Ningú acusa Estònia, Letònia i Lituània ni Polònia de ser uns estats nazis pel fet d'haver-se independitzat de Rússia. Ningú acusa la República Txeca i Eslovàquia de ser estats nazis per haver-se independitzat. Ningú acusa Itàlia de ser un estat nazi per haver-se independitzat d'Àustria. Ningú acusa França de ser un estat nazi per haver-se independitzat d'Alemanya, ni Irlanda per haver-se independitzat d'Anglaterra. Ni cap anglès ha titllat de nazis els escocesos per voler un estat propi, ni els canadencs respecte als quebequesos. Per què només ens ho diuen a nosaltres? En aquest punt en concret s'hauria d'estudiar la psicopatologia de l'exterminador. Donaria molt de suc. La ideologia de l'exterminador no és terapèuticament sana. Quan la dona, escapant-se del violador, li trenca una dent, serà jutjada? Sí, sí el jutge és el violador. Aquí ens trobem en un cas similar: els que jutgen són els violadors, els exterminadors, els que ordenaven els

afusellaments massius i els que signaven les sentències de mort. Aquestes persones són les que estan creant el discurs històric. I és això el que cal subvertir.

En què et bases per defensar la catalanitat d'En Cristòfor Colom?

No se'n deixa de parlar des del segle XVI fins als nostres dies. Sobre això tinc un llibre anomenat Petit manual de la descoberta catalana d'Amèrica en què s'explica que tot el que jo dic ja ho deien els historiadors dels segles XVI, XVII i XVIII. El tema Colom reclama gairebé una assignatura, perquè en cas contrari caiem en la burla i l'escarni: l'escarni de gent que té uns grans coneixements de macroeconomia, de fets històrics, de l'11 de setembre, de la Catalunya visigòtica. Però, en canvi, no té ni puta idea del que ha passat amb l'adulteració de la nacionalitat i personalitat d'En Colom. Jo porto 25 anys provant d'explicar-ho. Hi ha sis llibres, desenes d'articles i conferències. Del tema Colom se'n poden dir tres o quatre coses fonamentals: ja l'Andreu Bosch al seu Epítom, publicat a Perpinyà el 1628, diu: "Tothom ha de saber que els mariners que anaren amb En Colom eren d'aquestes terres". També diu que "no saben tots quanta gran fama tenim els de la Nació Catalana en tot allò que afecta al descobriment d'Amèrica". A veure: si En Colom és genovès, si Catalunya no pot comerciar amb Amèrica, si la reina Isabel guarda els descobriments per als seus súbdits castellans; si, tots els mariners eren castellans i andalusos, ¿on para la glòria de Catalunya en tot l'afer? En Bosch ja en deia alguna cosa. D'altra banda, la qüestió ha estat manipulada: hi ha uns altres referents en què es parla d'un Colom català i de les gestes dels catalans a Amèrica. Tanmateix, les dades han estat distorsionades, fins i tot canviades i atribuïdes als castellans. Tot això en un moment en què Castella no tenia ni cosmografia, ni cosmògrafs, ni ciències de navegar, ni cases de contractació, ni llotges, ni dret marítim, ni escoles d'instruments de navegar. No tenia absolutament res de res. Tot això era a Catalunya. I els Reis Catòlics ho van a buscar en un lloc on no hi ha absolutament res?

Això significa que els catalans som els europeus que hauríem d'averkonyir-nos de la colonització d'Amèrica?

No. Això significa que els catalans ens hem de convertir en persones adultes d'una vegada per totes. Com en totes les coses de la vida, també a Amèrica hi ha fets positius, neutres i negatius. Allà hi va haver gent que va lluitar contra l'esclavatge, gent que va lluitar per la igualtat de drets, gent que va aprendre les llengües indígenes. Això no obstant, al mateix temps van existir-hi els esclavistes, els torturadors. Cal posar-ho tot plegat en un context global i nosaltres hem de tenir la nostra pròpia història. Una història que podem jutjar des de la perspectiva científica: el viatge d'unes naus que van travessar l'Atlàntic en mig d'aquelles grans tempestes. Des d'un punt de vista científic i humà, és una gesta extraordinària. La matança dels indis és tota una altra cosa. És necessari posar totes les coses en el seu context i assumir responsabilitats per cadascuna d'elles. Però, per damunt de tot, no podem obviar que es tracta de la història del nostre país. En els gravats de l'època, les naus duïen banderes catalanes. Que potser els extremerys anaven camuflats de catalans? O potser ens han adulterat el discurs! Veus els mariners amb barretines, veus que funden pobles amb noms catalans, veus que els patrons d'aquests pobles recentment creats a Amèrica són els patrons dels pobles d'on provenen els mariners, veus que hi porten els seus plats culinaris... El mateix s'esdevé amb l'organització política, administrativa i judicial. No hi ha cap historiador que afirmi que En Colom no era virrei, ni que no va crear cap virregnat a Amèrica. Però, ves, coses de l'ofici: resulta que els nostres historiadors no relacionen el virregnat americà d'En Colom amb els virregnats catalans, llevat d'En Vicens Vives. En Vicens Vives va assegurar que el virregnat d'En Colom està fonamentat en els virregnats catalans. Amèrica s'organitza com el virregnat d'Aragó, com el de Catalunya, com el de València, com el de Navarra, com el de Mallorca, com el de Sicília, com el de Nàpols i com el de Sardenya. Aquesta proposta d'En Vicens Vives no ha estat debatuda pels nostres historiadors. I és que si debatem que En Colom va crear a l'altra banda del món un virregnat igual que els virregnats de la Nació Catalana, aleshores es fa necessari debatre-ho tot. I, per tant, és millor no debatre res. Aquest és un camp totalment desconegut i menyspreat pels investigadors catalans, atès que el fet de reconèixer que els virreis de Catalunya i que l'organització virregnal catalana passen a Amèrica xoca frontalment contra la gran bestiesa històrica que ens han venut. Que del no-res Castella passa a tenir virreis i almiralls: els almiralls i els virreis de Castella. Tot això s'hauria de revisar.

I com demostres la catalanitat d'En Cervantes?

Aquest és un tema més modern. Hi ha un documental anomenat Enigma Cervantes que en presenta les tesis fonamentals. Actualment, no es pot trobar enlloc --nosaltres no som un ministeri ni una conselleria, i no tenim un estat darrere, tot i que el film l'han passat algun cop per TV3--, perquè no hi ha recursos per enviar-lo on correspon. Anem amb una sabata i una espadenya. Costa molt que la informació arribi a la gent. Jo ja portava 15 anys estudiant En Colom, i ja me n'havia format una perspectiva: veure com es va agafar i distorsionar el personatge, com es van traduir els textos, com es van ubicar els fets en llocs on no havien succeït.... Doncs amb En Cervantes passa el mateix. A més a més, En Cervantes diu: 'els catalans, els millors del món', 'els barcelonins, els millors del món', 'la millor obra del món, el Tirant lo Blanc', 'Nàpols és un encant'... Només en diu coses bones, dels catalans! Té amics com En Joan Timoneda, relacions amb Nàpols, amb Sicília o amb Barcelona, on tenia una casa en la qual, segons l'historiador Martí

de Riquer, va escriure aquells capítols del Quixot que passen a la platja on després s'edificaria la Barceloneta. En Cervantes agafa tot això. I no és que fos "el menys castellà dels escriptors castellans", com s'ha dit. És que de Castella només en diu pestes! I t'adones que l'únic castellà que En Cervantes vol que passi com una icona mundial és un boig. Quin castellà ho faria, això? I tenia com a amic En Rocaguinarda, enemic públic de la monarquia. Un boig hauria escollit un català o un basc independentista. T'imagines En Jiménez Losantos fent una novel·la en què un castellà fos un boig mentre que la persona més valenta i honrada fos En Santi Potros? No, oi? Doncs cal revisar-ho tot.

Què vas trobar?

Vaig començar a veure tots els muntatges i vaig topar amb la família Sirvent de Xixona. Compares aquesta família amb la família d'En Cervantes i tot és igual. És el mateix. Em vaig acollonir, no per la pressió externa, sinó per la brutalitat que suposa ordenar això en un llibre. Amb En Colom m'hi vaig passar 15 anys i acabo malalt. Ara he acabat un llibre sobre bruixeria i sardanes: torno a acabar sense energia, amb migranya i marejos. He estat dos dies al llit. Quan hi poses molt, en un tema, i t'adones del desgast que això suposa, i veure, a més, que t'insulten per totes bandes i que perds amistats... Jo, el que vull és que se sàpiguen les coses. Sé el que costa construir un relat i el desgast que això suposa. Si amb En Colom hi he estat 15 anys i em prenen per boig i diuen que tot el que dic m'ho invento o que ho dic per ideologia, que el manipulador sóc jo, que em fan fora de la universitat, que no puc publicar en revistes, que gent que abans se m'acostava ara ja no ho fa... Per tot això, la investigació sobre En Cervantes la deixaré per més endavant. Ara bé, vam fer el documental que ja ofereix prou informació per poder resseguir el tema. El darrer treball que hem fet és sobre Leonardo Da Vinci. En aquesta qüestió, podem dir que, si més no, hi ha una relació amb els reis catalans de Nàpols. Qui és Da Vinci, no ho puc dir. Si realment han esborrat tota la nostra història d'Amèrica, d'Espanya i de Catalunya, no hauran esborrat la d'Itàlia? Com pot ser que cinc segles de presència catalana a Itàlia no hagin deixat cap rastre? Cap ni un? O que només hagi quedat un poeta menor que escriu en italià –un barceloní que viu a Nàpols i escriu en florentí–. igual que un francès que va venir a viure a València i es va posar a escriure en castellà: no només va escriure en castellà sinó que va revolucionar la poesia castellana. Això és impensable. Avui dia sí que hi pot haver la revolució poètica en els termes que he exposat, però al segle XV no. A poc a poc podem anar creant una versió diferent d'altres personatges, de la qual no en som prou conscients perquè no s'ha publicat prou material. En Cervantes quadra perfectament: les seves lloances als catalans, a la literatura catalana i a guerrillers catalans... ja diuen que Dom Quixot es cura de la folia a Barcelona. La realitat s'imposa sobre la paranoia. Aquest és el missatge clau del Quixot: la d'un paranoic que veu un gegant en un molí, que veu duquesses i princeses en unes pàgines. Tot ho transforma per viure en aquest món de glòria. I quan parla de les gestes dels castellans, no parla de la conquesta de Grècia o de la conquesta d'Amèrica o de les Canàries, sinó d'una batalleta a Sevilla o a Toledo. Les gestes dels castellans resten circumscrites a l'àmbit de Castella. I quan En Cervantes fa dir a Dom Quixot que vol realitzar grans gestes, aquest diu que ha d'anar a buscar un rei estranger perquè el contracti. D'altra banda, de la lectura atenta i minuciosa dels textos d'En Cervantes en castellà es pot anar veient que l'idioma original de l'obra era el català. Això ho va fer l'Àlex Sendra, un company de l'Institut Nova Història. En Sendra va agafar el Tirant lo Blanc castellà, que tothom sap que és una traducció feta a partir de l'original català, i en va extreure aquelles expressions que els entesos diuen que són males traduccions; les aplica al Quixot d'En Cervantes i vet aquí el que es veu: expressions com "me has hecho saltar un rayo de sangre", "¿quieres un rayo de vino o un rayo de leche?". I això, repeteixo, ho veus al Tirant lo Blanc traduït, al Quixot, a totes les altres obres d'En Cervantes i encara en d'altres textos del Segle d'Or. Per tant, la conclusió que en podem treure del Segle d'Or castellà és que aquest no és res més que un muntatge groller de la traducció d'obres que devien haver estat escrites en llengua catalana i que van ser sistemàticament traduïdes al castellà. Això es pot resseguir amb un criteri lingüístic. Però cal aplicar-lo. Només hi ha un professor d'universitat que digui que la llengua materna d'En Colom era el català: és En Lluís d'Yzaguirre.

Els altres què en diuen?

M'he trobat amb professors de llengua que estan d'acord amb la història d'En Colom, però neguen això de la llengua. En canvi, hi ha professors d'història que estan d'acord en el tema de la llengua i no en el de la història. Així no avancem. Estaria bé tenir una visió més global i fora de l'àmbit tan particularista de l'ego. No pot ser que Catalunya s'hagi anat escampant arreu del món i no n'hagi quedat res. El primer investigador que va dir que els catalans van dominar Grècia i que parlava de la Grècia catalana també el van titllar de boig. Va ser l'Antoni Rubió i Lluch. Fins que la seva documentació no la va avalar un medievalista francès, la broma no va acabar. Avui dia és normal parlar de la conquesta de Grècia, de l'Atenes catalana, del Partenó amb una guàrdia catalana. Quan aquest home va començar a publicar això, li van dir de tot. Quant a les nostres investigacions, algun dia algú valorarà aquestes dades com cal. No pas des de la perspectiva de l'ego, de la nòmina o de l'status quo, sinó des d'una visió de conjunt i no supeditada a aquesta espècie de fariseisme intel·lectual. Opinarà i canviaran coses. El temps ens acabarà donant la raó, però faltirà que abans opini algú de fora, com sempre ha passat.

Sostens que passa quelcom de semblant amb el Lazarillo de Tormes i La Celestina...

Les vicissituds d'aquestes obres són paral·leles a les del Quixot. Fa anys que hi ha un debat sobre la ciutat on es desenvolupa la Celestina. En un moment de l'obra, a Melibea li agafa un atac de dolor perquè el seu amant ha mort, té un atac d'angoixa i el seu pare li diu que pugi al capdamunt de la torre de casa seva perquè es relaxi i miri el mar i els vaixells. ¿Vaixells al Tormes, és a dir a Salamanca? Hi ha hagut aquest debat. I finalment ha sortit a la llum un text anglès del segle XVIII que situa l'acció de l'obra a València. García Valdecasas, un professor de dret medieval, va fer un estudi sobre La falsificació de la Celestina i va explicar que des de la perspectiva del dret i el món judicial tot el que passa a l'obra –les taxes, les relacions institucionals, les condemnes, etc.–, tot ha de succeir a la Corona d'Aragó i dins d'una gran ciutat com València o Saragossa. I aquest senyor no va participar en cap consulta independentista. Hi ha un corrent intel·lectual que postula que totes aquestes obres no passen on es diu que passen. Respecte al Lazarillo, Azorín també s'ho demanava: l'amo de Lazarillo rebia unes llimes –unes llimones– i uns enciams murcians... a Toledo? El protagonista fugia d'on el perseguien, ¿com aleshores podia anar amb una gerra de vi creuant tota la Manxa, si allà hi ha bótes i odres? Al Lazarillo hi surten un seguit d'elements... especialment, la coincidència topogràfica i toponímica amb pobles del sud del País Valencià: resulta que el Lazarillo va de Tormes a La Sagra a peu... Al País Valencià, al costat de Tormos hi ha Sagra... O el procés pel qual el Lazarillo surt des del fons d'una horta que té una sínia, una màquina hidràulica per extreure aigua. On hi ha hortes amb sínies a Castella-La Manxa? El paisatge, la moneda, les relacions humanes o el fet que del no-res un nen arribi a formar part de l'organització judicial al segle XV és molt fort, perquè a Castella això és impensable. A més a més, el protagonista diu que el seu pare va morir a los Gelves. Los Gelves és la batalla de Gerba, on hi anaren els reis catalans i hi participaren molts valencians. O la llengua del Lazarillo... Tot porta a interpretar que ens trobem davant d'unes altres obres traduïdes, en les quals ha estat esborrat el nom de l'autor i la topografia ha estat reubicada a Castella. Però d'aquesta gran manipulació n'han quedat prou rastres.

Quins són els objectius i les activitats de l'Institut Nova Història?

Va néixer per blindar-me una mica a mi i per difondre tota aquesta història amagada, que existeix, però que és negada i no només pels fatxes espanyolistes, sinó també pels catalans que pateixen aquesta síndrome que la història no es pot tocar... INH acull investigadors, però també mecenes. Hi ha un patronat i una sèrie d'adherits. Fem simposis, conferències, debats, documentals. Tenim un web que ens ha ajudat molt a difondre aquestes troballes. En alguns casos sí que són veritables troballes. Aquestes troballes, no vol dir que siguin definitives, sinó que poden obrir una via d'investigació. Arribem on podem en funció dels recursos. Només jo tinc un petit sou. Res que ens vingui de la Generalitat. En Cervantes ja ho diu: 'No s'ha de confondre la paranoia amb la realitat'. Ja ens agradaria gaudir d'algun tipus de subvencions! Aquells espanyols que diuen que els catalans són espanyols i que la història de Catalunya és la història d'Espanya, doncs que ens ajudin, perquè si és així, si millorem la història de Catalunya, millorarà la història d'Espanya. Que ens donin 150.000 euros anualment. Aleshores podrem aprofundir més. Fem coses que una conselleria o un ministeri no fan: arribar a la gent, aportar-li informació per remoure consciències i despertar la curiositat.

Quins projectes tens? Algun llibre entre mans?

Tinc a punt un llibre sobre la llengua dels catalans i dels Trastàmars a Catalunya i a Itàlia, i un altre que acabo de publicar sobre La sardana i la Religió de les Bruixes, en el qual analitzo el seu entorn. Hi examino què hi havia d'espiritual, de sagrat, de transcendent, d'energia renovadora i de misteri. Explico que la sardana té molt més d'espiritual i místic del que avui dia ens pot semblar. La sardana és com un pretext per anar desembolicant la troca de la gran bestiesa històrica sobre allò que ens han dit de les bruixes: que eren unes dones lletges que es cruspien els nens i remenaven la caldera amb un braç que havia estat amputat del seu cos. Al món de les bruixes hi ha un element espiritual molt més pregon que no ens pensem. L'objectiu del llibre és reivindicar aquesta forma d'espiritualitat que alguns han provat d'aniquilar.

Text i fotos: Carles Batalla Dimarts, 17 de març del 2015

Traducció d'En Francesc Magrinyà. Institut Nova Història

Accediu a l'entrevista publicada en llengua castellana a Rambla: <http://www.revistarambla.com/v1/sociedad/entrevistas/2814-el-unico-castellano-que-cervantes-quiso-que-pasara-como-icono-mundial-es-un-loco>